

entrevista

per Nora Almada

ERÒTICA CATALANA

Dones que escriuen poesia

L'escriptora valenciana Encarna Sant-Celoni, narradora, traductora i poeta, té al seu càrrec l'edició del llibre de poemes *Eròtiques i despentinades. Un recorregut de cent anys per la poesia catalana amb veu de dona* (Arola Editors) per al que ha realitzat una profunda investigació a través de l'obra poètica d'autores al llarg d'un segle. El plaer sensual és l'eix conductor d'una edició molt acurada en la qual il·lustracions i poemes porten, davant dels lectors i les lectores, paraules que semblaven amagades.

N.A. – Com sorgeix la idea de recollir poemes amb tres característiques: l'estar escrit per dones, en català i de temàtica eròtica?

E.S.C. – Va sorgir arran de dur a terme l'encàrrec que el 2006 em féu la Comissió de Dones 8 de març de València. Elles volien que muntara un recital de poesia eròtica escrita per dones i emmarcat amb fotografies eròtiques també de dones, jo els vaig parlar el meu interès que fóra en català, em van dir que per descomptat i així començà tot. El 19 d'abril de 2007 el recital s'estrenà a València i eixa mateixa nit vaig començar a pensar que estaria bé convertir-lo en llibre.

N.A. – Imagino una àrdua tasca de recerca. Quina va ser la punta del fil de tot aquest procés?

E.S.C. – La tasca de recerca, més que àrdua, va ser detectivesca... De primer, buidant antologies i poemaris de totes les biblioteques que tenia a l'abast, i, en acabant, una vegada feta la tria personal dels poemes, buscant per tots els mitjans les poetes perquè em donaren permís per publicar-los... Aquesta, sens dubte, va ser la fase més emotiva de tot el procés, una fase que, a més a més, va estar farcida d'anècdotes de tota mena, tant entre les poetes vives com entre les poetes que no són amb nosaltres.

N.A. – Com influeix en aquesta edició el teu ser d'escriptora?

E.S.C. – Crec hi va influir el fet que siga escriptora i també que l'eròtica siga un element a tenir en compte en molta de la meua obra. Les meues primeres passes literàries les vaig fer escrivint poesia, amatòria per a ser més exacta, i sempre m'ha 'enxissat', com diem al meu poble, fer recitals; totes dues coses van fer –supose– que, a l'hora d'estructurar l'antologia, m'apropiara d'alguna manera dels 129 poemes que la integren, fins a fer-los meus; una vegada fet això, va ser fàcil ordenar-los en tres parts a tall de tres recitals, des del roig, el verd i el blau.

N.A. – T'interessa de manera especial la creació feta per dones?

E.S.C. – Sí, i de sempre, sobretot en literatura, però també en altres camps artístics i les seues interaccions; de fet, en el recital que originà l'antologia, a banda de la poeta Maria Fullana –que recita amb mi–, hi col·laboren desinteressadament cinc fotògrafes valencianes amb 69 obres gràfiques, i és tot un plaer jugar-hi amb les nostres veus, a través dels poemes. Crec que les dones tenim molt a dir, molt a fer de totes les formes possibles, sempre que ens deixen.

N.A. – Has utilitzat bellíssims dibuixos que representen el cos femení i també has dividit el llibre en tres parts, que representen el foc, la terra i l'aigua. M'agradaria que em contis sobre aquesta edició tan acurada.

E.S.C. – Abans que Arola Editors diguera que sí al projecte, ja sabia que tenia el luxe de comptar amb

la col·laboració de la pintora Maria Montes per a les il·lustracions interiors i la coberta, i ambdues teníem molt clar que el llibre havia de ser amanós, un 'llibre objecte': ni massa gran ni massa gros, amb lletra legible i paper gruixut, de tacte sedós, que no transparentara: un llibre per a gaudir des del desig, en solitud o en companyia. Tan bon punt em van dir que endavant, vaig telefonar a Maria, hi vam acabar de posar fil a l'agulla i, en cinc mesos, el llibre va ser al carrer.

N.A. – Creus que el desig femení, poèticament parlant, ha aconseguit una veu pròpia?

E.S.C. – Crec que n'ha tinguda sempre, de veu pròpia, tot i que invisibilitzada i silenciada, tant pels uns com per les altres, per diferents motius, i per a comprovar-ho no cal més que deixar-se dur per un bon grapat dels versos de l'antologia *Les cinc branques*, publicada el 1975. Una tradició que enllaça amb l'empenta de les noves generacions de poetes nascudes d'ençà d'aquesta data, nou de les quals són presents en l'antologia.

N.A. – Quina evolució has percebut en un segle de recorregut? Penses, per exemple en l'exili de Montserrat Abelló i la realitat de la més jove de les poetes seleccionades.

E.S.C. – La llibertat de dir, amb metàfores o sense metàfores; passar de la sensualitat de la tebior del vers suggeridor al vers que crema, mot a mot.

N.A. – Has trobat en aquesta recerca alguna diferència entre l'eròtic i el sexual? Penses que n'hi ha?

E.S.C. – Sí que n'he trobades, de diferències, i te les podria resumir en una frase: tot allò que és eròtic té un component sexual, però no a la inversa.

N.A. – Creus que les dones s'han visibilitzat en la recerca de la seva pròpia veu literària? I en relació amb les lletres catalanes?

E.S.C. – Crec que a hores d'ara tothom té clar, almenys en teoria, que no se'ns pot obviar així com així, a les dones, en cap camp. No obstant això, no s'ha de donar res per fet; cal estar sempre alerta, car de tant en tant tornen a bufar mals vents: hi ha massa interessos arreu del món entossudits a no deixar sentir les veus de les dones.

N.A. – Penses en una continuació amb les noves veus?

E.S.C. – De moment, no; però la porta és oberta, tant amb les noves veus com amb les no tan noves: per raons evidents, vaig deixar la selecció en seixanta-nou poetes, però n'haurien pogut ser moltes més.

N.A. – Aquesta reunió de poemes, investigats i seleccionats, ha estat compaginada amb la teua tasca com a traductora i escriptora de poemes i narrativa quins plans literaris tens en ment?

E.S.C. – Sí, de fet l'antologia va eixir al carrer alhora que una traducció meua de contes orientals: *Els mil i un quarts d'hora*, de Thomas Simon Gueullette, pu-

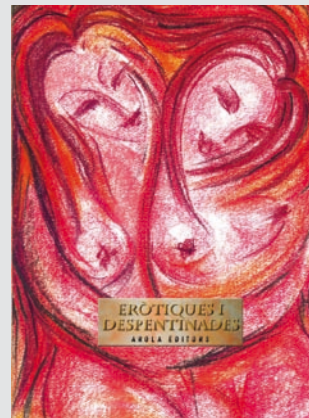
blicada per l'Editorial Moll. I, quant a projectes, ara com ara, estic treballant-ne tres: un llibre de poemes curts amb sabor de mar, una novel·la amb música de bandoneons i una traducció al català d'una obra de teatre francesa del s. XVII.

“ Com una cremada una ferida al llavi els llavis descalçats com unes pedres secs com un torrent sec com la terra llaurada el cor llaurat els llavis llaurats obertes les genives com una llaga oberta per rebre't oh llavor sobirana d'espigues pa d'amor i crosta de misteri atònita meravella un cop i un altre cop i sempre. ”

Josefa Contijoch
(del llibre *Les lentes il·lusions*)
(P.80)

“ Em fumo les herbes de les paraules i em sedueixo de tu perquè és dolç el dolor del mossec que em fas amb les dents de la mirada. ”

Joana Bel
(del llibre *El risc de l'aigua i el silenci*)
(P.83)

Encarna Sant-Celoni i Verger (2008) *Eròtiques y despentinades. Un recorregut de cent anys per la poesia catalana amb veu de dona.* Il·lustradora Maria Montes. Tarragona, Arola Editors.